

ZADANIA MATURALNE Z HISTORII – NOWOŻYTNOŚĆ, CZĘŚĆ 2

POZIOM ROZSZERZONY

Model odpowiedzi

Zadanie	Odpowiedź	Zasady oceniania	Liczba punktów za zadanie
1.	C <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Mapa przedstawia zasięg powstania Chmielnickiego, które rozpoczęło się w Siczy Zaporoskiej. Zaznaczono bitwy z powstania np. pod Korsuniem, Piławcami, Zbarażem oraz ugodę, która została zawarta z Rzeczpospolitą w Zborowie.	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
2.	<u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Na podstawie przeprowadzonych lustracji z roku 1616 i z lat 1659–1665 można zauważyć ogromne spustoszenie, które dotknęło polską wieś, ubytek ludności oraz zagospodarowanych pól. Jest to wynik wojen prowadzonych w XVII wieku, zwłaszcza potopu oraz epidemii, wybuchających na ziemiach Rzeczypospolitej. Wszystko to przyczyniło się do zrujnowania gospodarki i wyludnienia wsi.	1 punkt	0–1
3.	3.1. <i>liberum veto</i>	1 punkt	0–2
	3.2. 1652 Władysław Siciński	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	
4.	4.1. 1672 Buczacz	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–2
	4.2. 1676 [na mocy pokoju / rozejmu / traktatu pokojowego w Żurawnie]	1 punkt	
5.	1 – Zygmunt III Waza 2 – Władysław IV Waza 3 – Jan II Kazimierz Waza 4 – Jan III Sobieski	2 punkty za cztery poprawne odpowiedzi 1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–2
6.	Tak <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Jan III Sobieski pisze w liście do żony o zwycięstwie, jakie odniósł nad Turkami [muzułmanami – wspomniana chorągiew mahometańska] w bitwie pod Wiedniem. Pisze o tym, jak Turcy, w tym wezyr	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1

	[Kara Mustafa], uciekali w popłochu z pola bitwy. Mapa przedstawia rozmieszczenie wojsk wokół Wiednia, a także wzgórze Kahlenberg w Lesie Wiedeńskim.		
7.	A barok	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
8.	rewolucja przemysłowa	1 punkt	0–1
9.	9.1. Leszczyński	1 punkt	0–3
	9.2. Austria, Rosja, Prusy	1 punkt	
	9.3. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> W traktacie Austria, Rosja i Prusy zobowiązywały się do współpracy podczas zbliżającej się wolnej elekcji. Mocarstwa ustaliły, że podczas elekcji po śmierci Augusta II nie poprą przedstawiciela dynastii Wettinów ani Stanisława Leszczyńskiego.	1 punkt	
10.	10.1. 1 – P 2 – P 3 – F	1 punkt za trzy poprawne odpowiedzi	0–2
	10.2. C	1 punkt	
11.	<u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Stanisław August Poniatowski polecił wybić medal na cześć Stanisława Konarskiego w uznaniu jego zasług. Napis na rewersie brzmi <i>Sapere auso</i> („Temu, który odważył się być mądry”). Stanisław Konarski był wybitnym pedagogiem i reformatorem szkół pijarskich w Rzeczypospolitej. Krytykował <i>liberum veto</i> , proponował podejmowanie decyzji w sejmie większością głosów. Widział konieczność reform Rzeczypospolitej.	1 punkt	0–1
12.	Konstytucja cytowana we fragmencie numer 2 <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Na mapie przedstawiono granice Stanów Zjednoczonych Ameryki po pokoju paryskim w 1783 roku. Konstytucja cytowana we fragmencie 2. opisuje władzę ustawodawczą, która w tym państwie należy do Kongresu, składającego się z Senatu i Izby Przedstawicieli [Reprezentantów].	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
13.	13.1. 1773 Komisja Edukacji Narodowej	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–2
	13.2. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> W 1773 roku doszło do kasaty zakonu jezuitów. Wszystkie jego dobra zostały przejęte przez państwo. Jako że jezuici zajmowali się prowadzeniem szkół [edukacją], zdecydowano o przekazaniu ich środków [majątku] na reformę szkolnictwa. Wprowadzono ją na sejmie rozbiorowym w 1773 roku, kiedy to powołano do życia Komisję Edukacji Narodowej.	1 punkt	

14.	C – 4	1 punkt	0–1
15.	Wolność <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Stanisław August uważa, że tylko posiadacz własności może być wolny. Nie będzie to nigdy chłop, bo on nie jest właścicielem ziemi, na której pracuje, ani ubogi lud miejski, ponieważ nie posiada kapitału, warsztatów. / Stanisław August uważa, że słowo wolność oznacza wolność dysponowania własnością, a więc tylko człowiek, który coś posiada, może być wolny. Naród <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Stanisław August uważa określenie naród za zbyt rewolucyjne, ponieważ zawiera groźbę utworzenia społeczeństwa bezstanowego. To, jego zdaniem, doprowadziłoby do upadku starego porządku i zmiany podziału dotychczasowych władz. Spowodowałoby w efekcie zmianę ustroju z monarchii na republikę, a temu był przeciwny. / To, jego zdaniem, doprowadziłoby do zmiany dotychczasowego modelu rządów trzech stanów uprzywilejowanych na rządy ludu.	1 punkt za poprawne wyjaśnienie wolności 1 punkt za poprawne wyjaśnienie narodu	0–2
16.	A	1 punkt	0–1
17.	Bitwa pod Raławicami [Kościuszko pod Raławicami] <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Na obrazie Jana Matejki widać przywódcę powstania Tadeusza Kościuszkę na koniu, zdobyte armaty na polu bitwy oraz chłopów uzbrojonych w kosy, tzw. kosynierów. / Na obrazie Jana Matejki widać przywódcę powstania Tadeusza Kościuszkę wśród kosynierów po bitwie pod Raławicami. Bitwa już się zakończyła, gdyż niektórzy walczący leżą martwi lub ranni, inni cieszą się ze zwycięstwa. Widać też armaty, być może zdobyczne.	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
18.	18.1. Stanisław August Poniatowski	1 punkt	0–3
	18.2. Negatywny	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	
	<u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Wypowiadający słowa zawarte w cytowanym fragmencie dramatu uważa Stanisława Augusta za złego króla, ponieważ był on zbyt uzależniony od carycy Katarzyny II. Był bezwolnym narzędziem jej polityki. Nie dbał o interesy Rzeczypospolitej.		
	18.3. do rozbiorów Rzeczypospolitej	1 punkt	
19.	A – teizm B – deizm C – ateizm	2 punkty za trzy poprawne odpowiedzi 1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–2
20.	Jean Jacques Rousseau – <i>Umowa społeczna</i>	2 punkty za trzy poprawne	0–2

	Immanuel Kant – <i>Krytyka czystego rozumu</i> Monteskiusz – <i>O duchu praw</i>	odpowiedzi 1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	
21.	21.1. C	1 punkt	0–2
	21.2. B Józef Poniatowski	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	
22.	B – 1 C – 2	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
23.	C, D	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
24.	[Wypowiedź argumentacyjna]	15 punktów (zasady oceniania opisano poniżej w oddzielnej tabeli)	0–15
Łącznie			51 punktów

Zasady oceniania zadania 24.

A. NARRACJA HISTORYCZNA

Funkcjonalność wykorzystania wiedzy historycznej	Poziom argumentacji wypowiedzi	Liczba punktów	Poprawność merytoryczna
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do trzech elementów tematu	– bogata argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	12 pkt	Za błędy merytoryczne będą odejmowane punkty od ogólnej liczby punktów zdobytych przez zdającego w tym kryterium (bez punktów ujemnych): 1–2 błędy merytoryczne (–1 pkt) 3–5 błędów merytorycznych (–2 pkt) powyżej 5 błędów merytorycznych (–3 pkt)
	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzeciego	11 pkt	
	– bogata argumentacja do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	10 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	9 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do dwóch elementów tematu (trzeci element zrealizowany częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowany)	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	9 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu, zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych elementów ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego elementu tematu	8 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	8 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	7 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	7 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	6 pkt	

Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do jednego elementu tematu (pozostałe elementy zrealizowane częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowane)	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	6 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	5 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	5 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z pozostałych	4 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	4 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	3 pkt	
Wiedza historyczna nie została wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do żadnego elementu tematu	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	3 pkt	
	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	2 pkt	
	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	1 pkt	
Niefunkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej w odniesieniu do całej wypowiedzi ALBO brak wypowiedzi, ALBO wypowiedź w całości nie na temat.		0 pkt	
B. SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI			Liczba punktów
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ jest spójna (logicznie uporządkowana).			3 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej drobne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).			2 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej istotne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).			1 pkt
Wypowiedź nie spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów LUB jest nieuporządkowana, w znacznej mierze stanowi zbiór niezależnych elementów.			0 pkt

Źródło: <https://cke.gov.pl> [dostęp: 03.01.2025].

